

Brattby och Kungsmans nybyggen

Under några mansåldrar av 1800-talet anlades några nu nedlagda nybyggen på Uddersjö skog. Det ena kallades för Brattby, som är beläget c:a 1/2 km norr om vägen Hemling-Uddersjö mitt för Bergsjön och det andra kallat Inre Kungsmansstället ligger närmare Uddersjö by och intill nämnda väg. På båda ställena uppodlades obetydliga tegar.

I Brattby fanns åren 1834-1843 familjen Erik Sundbom. Han var född i Ryssland 1792 och kan tillhöra de ryssar, som sägs ha deserterat under kriget 1808-1809. I Brattby bodde han med andra hustrun Lisa Månsdotter, f. 1795 i Nyliden. Hon var dotter till nybyggaren Måns Ersson i Angsta. Tillsammans med familjen i Brattby bodde även Sundboms barn i ett föregående äktenskap Anna Cajsa, f. 1819, och Erik Gustav, f. 1824 i Hemling. Enligt husförhörböckerna erhöll familjen varning flera gånger för oregerligt leverne. Mannen dog i Brattby 1836. Dessförinnan hade denne ryss bott i Önskanäset, där han skrevs 1819, och i Hemling hade familjen bott 1825-1830.

Man kan med visst fog anta, att denna familj var den första i Brattby, som även kallas för det Yttre Kungsmansstället. I Brattby kom även Nils Johan Kungsmans att bo. Han kallades även för »Gam-Kungsmans». Han var en f. d. båtsman, troligen i Västerboten, då barnen är födda i Bjurholm. Tidsmässigt faller det sig troligast, att Kungsmans kom efter familjen Skoglund. Denne Kungsmans tog även upp Inre Kungsmansstället, som låg lägligare till för bl. a.

fiske i Uddersjön. Barnen var Sven Kungsmans, f. 1831, d. 1916, Maria Sofia Kungsmans, f. 1829, d. 1914, och Barbro Kristina »Babba Stina», f. 1835, d. 1905. De var alla födda i Bjurholm. Efter 1893 finns ingen bosättning i Brattby. Därefter bodde de på Inre Kungsmansstället och i Uddersjön. Att döma av sockenstämmoprotokollen levde familjen i mycket små omständigheter. Hur det ibland kunde gå, när en person sökte understöd, visar ett kommunalnämndsprotokoll från 1864: »Nils Johan Kungsmans dotter Babba Stina anhöll om fattigunderstöd, men som såväl hon som hennes olagligen hos henne vistande friare voro båda unga, tycktes det vara skäl därtill att dessa genom eget arbete själva sökte anskaffa sig sin egen bärgning.»

På Inre Kungsmansstället bodde de sista decennierna av 1800-talet och flera tiotal år in i vårt århundrade flera andra familjer, bl. a. en familj Wiklund. Nu är även detta ställe öde sedan länge.